Social- og Boligstyrelsen

Målgruppen for VISOs rådgivning – Børne- og ungeområdet

Social- og Boliganalyse nr. 4 | november 2026

Den nationale videns- og specialrådgivningsfunktion (VISO) tilbyder rådgivning på social- og specialundervisningsområdet, blandt andet i komplekse enkeltsager. Denne analyse sætter fokus på, hvad der særligt kendetegner børn og unge i VISO-forløb i sammenligning med øvrige børn og unge, der modtager sociale indsatser efter barnets lov. Analysen er baseret på Social- og Boligstyrelsens egne data fra VISO's administrative system VIAS samt nationale registerdata.

Analysens hovedresultater og centrale pointer

- Børn og unge i VISO-forløb har i højere grad end andre børn og unge, der modtager en social indsats, flere samtidige udfordringer og relativt set mere komplekse støttebehov, der går på tværs af velfærdsområder.
- Børn og unge i VISO-forløb får mere omfattende støtte end andre børn og unge, der modtager en social indsats. 35 pct. er anbragt uden for hjemmet, og heraf er cirka halvdelen anbragt på børne- og ungehjem.
- Børn og unge i VISO-forløb har oftere en diagnose (relateret til fysiske, kognitive eller psykiatriske funktionsnedsættelser), og en større andel har flere samtidige diagnoser (komorbiditeter). I begge grupper er der dog mange med diagnoser, og det er også de samme diagnoser, der er mest udbredte i de to grupper.
- En relativt stor andel af både børn og unge i VISO-forløb og de øvrige børn og unge modtager specialundervisning. Der er dog markant flere af børnene og de unge i VISO-forløb, der går i et segregeret specialundervisningstilbud, og som modtager over 20 timers specialundervisning om ugen.
- Resultaterne peger på, at det oftest er børn og unge med de største støttebehov og i de mest udfordrende livssituationer, som kommer i VISO forløb. Det forventes, at jo mere udfordret barnet er, jo større gavn vil barnet potentielt have af VISO's rådgivning. Dette understreger VISO's særlige rolle på det mest specialiserede socialområde.

Udgivet af **Social- og Boligstyrelsen** • Lerchesgade 35,5, 5000 Odense C • info@sbst.dk • www.sbst.dk

Om analysen

Formålet med denne analyse er at belyse karakteristika for de børn og unge, som har indgået i et rådgivningsforløb i Den nationale videns- og specialrådgivningsfunktion (VISO). Det er en af VISO's kerneopgaver at rådgive i enkeltsager på social- og specialundervisningsområdet – sager, som typisk er kendetegnet ved stor kompleksitet. Analysen bidrager således med et dataunderstøttet perspektiv på, hvordan denne kompleksitet typisk kommer til udtryk, fx i forhold til diagnoser, støttebehov og forsørgelsesgrundlag. Derudover giver analysen også kommunerne et indblik i, hvilke områder VISO oftest er involveret i og dermed har betydelig specialviden inden for. Dette kan holdes op imod den enkelte kommunes egen brug af VISO med henblik på at blive klogere på, om VISO kan anvendes på øvrige områder eller for øvrige borgergrupper i kommunen.

Af Boks 1 fremgår en nærmere beskrivelse af VISO.

Boks 1

Om VISO

VISO leverer gratis vejledende rådgivning samt evt. udredning på det sociale område og specialundervisningsområdet, bl.a. i de mest specialiserede og komplicerede enkeltsager Rådgivningen henvender sig til kommuner, sociale tilbud, det pågældende barn, unge eller voksne samt dennes pårørende. I nogle sager om hhv. adoption uden samtykke og anbringelsessager, der involverer familier med grønlandsk baggrund er kommunerne forpligtede til at søge om rådgivning ved VISO.

Rådgivningen omhandler typisk komplekse problemstillinger, der knytter sig til barnets, den unges eller voksnes fysiske, psykiske eller kognitive funktionsnedsættelser og/eller sociale problemer. Problemstillingerne drejer sig fx om områder som autismespektrumforstyrrelse, opmærksomhedsforstyrrelse, vold og seksuelle overgreb, omsorgssvigt, negativ social kontrol, skolefravær samt svære og komplekse psykiske vanskeligheder, og de omhandler næsten altid flere samtidige problematikker. Se https://www.sbst.dk/viso for mere information.

Analysen tager udgangspunkt i børn og unge mellem 0 og 17 år, der har indgået i mindst ét rådgivningsforløb i VISO i 2024, og som samme år har modtaget en eller flere sociale indsatser efter barnets lov i form af tidligt forebyggende eller støttende indsatser, anbringelse uden for hjemmet eller handicapkompenserende indsatser. For at få et bedre billede af kompleksiteten i målgruppens udfordringer og behov sammenligner vi dem med den øvrige gruppe af børn og unge, som har modtaget en social indsats efter barnets lov i samme år. Børn og unge, der har indgået i et VISO-forløb i 2024, men som ikke har modtaget en social indsats efter barnets lov, er udeladt for at skabe et sammenligneligt datagrundlag på tværs af de to grupper.

Formålet med sammenligningen af de to grupper er at få indblik i, om borgere i VISO-forløb statistisk set repræsenterer en mere kompleks målgruppe af borgere på socialområdet, og hvordan denne kompleksitet i så fald kommer til udtryk.

Det skal understreges, at selvom sådanne data giver en pejling, kan de ikke fuldt ud indfange kompleksiteten i et sagsforløb eller af en borgers behov. Det skyldes til dels, at der ikke findes en entydig definition af, hvad det vil sige, at en borgersag er kompleks – og dermed hvilke karakteristika det generelt kunne være relevant at se på.

Analysen er desuden begrænset til de karakteristika, som kan opgøres på baggrund af nationale registerdata. Det er dermed ikke muligt at undersøge andre relevante forskelle som for eksempel brugen af magtanvendelse over for borgeren, normering i relevante støttetilbud og så fremdeles.

Børn og unge med et VISO-forløb i 2024

I VIAS, VISO's registreringssystem, var der i 2024 registreret 1.385 børn og unge, der i løbet af året havde mindst én dag i et VISO-forløb. Til sammenligning var der i perioden 2021-2023 mellem 1.190-1.240 børn og unge med et aktivt VISO-forløb pr. år.

Der har altså været en stigning i antallet af børn og unge med et rådgivningsforløb i VISO i 2024 sammenlignet med tidligere år. Stigningen skal blandt andet ses i lyset af, at VISO i november 2023 lancerede nye typer af rådgivningsforløb. Samtidig er kommunerne med indførelsen af barnets lov pr. 1. januar 2024 forpligtede til at søge rådgivning hos VISO vedr. adoption uden samtykke i de sager, hvor det kan sandsynliggøres, at et barns forældre er varigt uden forældreevne (barnets lov § 71, stk. 2, jf. lovbekendtgørelse nr. 282 af 17. marts 2025).

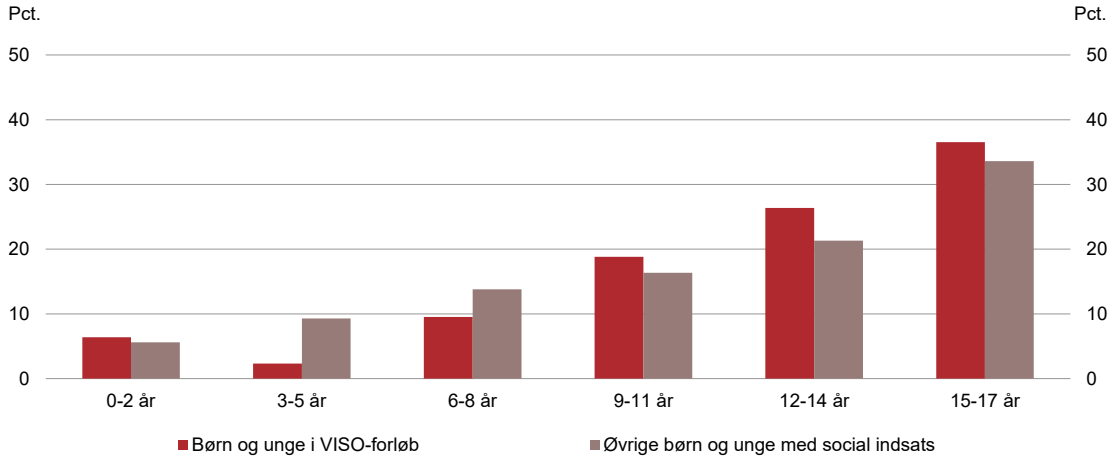
Når vi afgrænser gruppen til kun at omfatte de børn og unge, som også har fået en social indsats efter barnets lov i 2024, får vi en målgruppe på 1.111 børn og unge. Det vil sige, at 274 af børnene og de unge med aktivt VISO-forløb i 2024 ikke har fået en social indsats efter barnets lov i samme år. De kan dog have modtaget sociale indsatser tidligere eller senere end 2024. Gruppen af øvrige børn og unge, som har fået en social indsats efter barnets lov i 2024, og som vi sammenligner VISO-målgruppen med, består af 87.531 børn og unge.

Der er ikke så stor aldersforskel mellem gruppen af børn og unge i VISO-forløb og gruppen af øvrige børn og unge. Børn og unge i VISO-gruppen er dog i gennemsnit en anelse ældre, og samtidig fordeler de to grupper sig lidt forskelligt på aldersgrupper. Gruppen af børn og unge i VISO-forløb er i gennemsnit 12,1 år, og de øvrige børn og unge er i gennemsnit 11,4 år gamle. Når vi foretager en fordeling på aldersgrupper, finder vi, andelen er højere for børn og unge i VISO-gruppen end for øvrige børn og unge i alle aldersgrupperne fra 9-11 år og op, jf. Figur .

Vi finder også lidt flere af de helt små børn i aldersgruppen 0-2 år blandt børn og unge i VISO-forløb, hvilket skal ses i lyset af, at VISO skal inddrages af kommunerne i sager om adoption uden samtykke. Den lave andel af børn i aldersgruppen 3-5 år for børn og unge i VISO-forløb skyldes, at langt størstedelen af disse VISO-sager varetages af VISO's KaS-leverandører (Koordinering af Specialrådgivning), og disse sager registreres ikke i VIAS.

Figur 1

Aldersfordeling blandt børn og unge i VISO-forløb og øvrige børn og unge med social indsats, 2024

Anm.: Alderen er opgjort pr. 31/12/2024. Der indgår kun børn og unge, som er i befolkningen primo eller ultimo 2024.
Kilde: Egne beregninger på data fra VIAS og Danmarks Statistiks registerdata.

Aldersforskellene mellem de to grupper kan indikere, at kommunerne har iværksat flere forskellige indsatser, som ikke har skabt tilstrækkelig forandring, inden de henvender sig til VISO for at få rådgivning i de konkrete sager. Forløbet omkring indsats og VISO-forløb er dog ikke undersøgt i denne analyse, og ej heller hvilken indsatshistorik, der ligger forud for et VISO-rådgivningsforløb.

Børn og unge i VISO-forløb får mere omfattende støtte

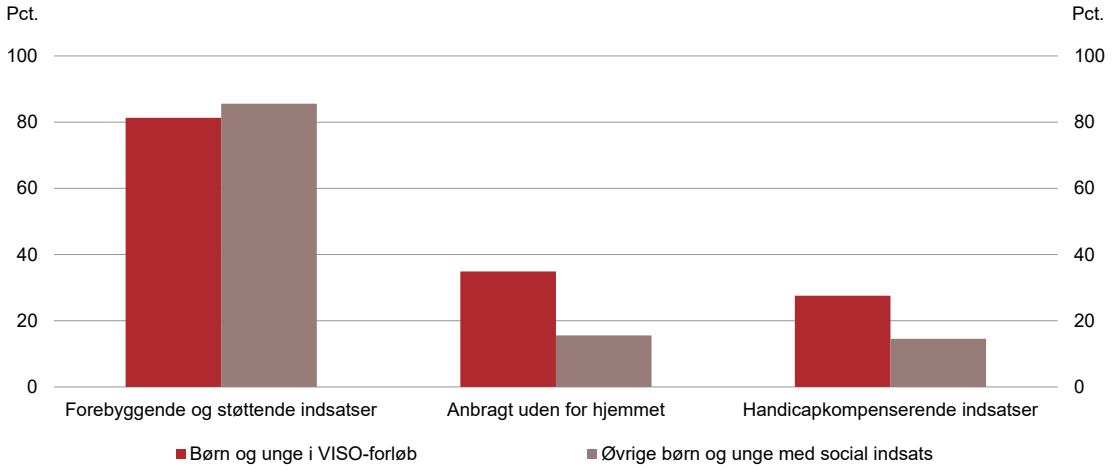
Der er forskel i typen af sociale indsatser som børn og unge modtager i hhv. VISO-gruppen og sammenligningsgruppen. Der er 81 pct. af børnene i VISO-gruppen, der modtager en forebyggende eller støttende indsats i løbet af året, mens 35 pct. er anbragt uden for hjemmet. Til sammenligning modtager 86 pct. af de øvrige børn og unge en forebyggende eller støttende indsats, og 16 pct. er anbragt uden for hjemmet, jf. Figur .

Den højere andel af anbringelser uden for hjemmet i VISO-gruppen kan dermed indikere, at børn og unge i denne gruppe generelt har et højere støttebehov sammenlignet med øvrige børn og unge med sociale indsatser.

Det er et opmærksomhedspunkt i denne sammenhæng, at indsatstyperne også kan være påvirket af selve VISO-forløbet. Eksempelvis kan den højere andel af anbringelser uden for hjemmet skyldes forhold, der kommer til udtryk i selve VISO-forløbet og som giver anledning til visitation til denne type indsats.

Figur 2

Børn og unge med social indsats opdelt efter typen af indsatser og efter, om de har modtaget et VISO-forløb i året, 2024

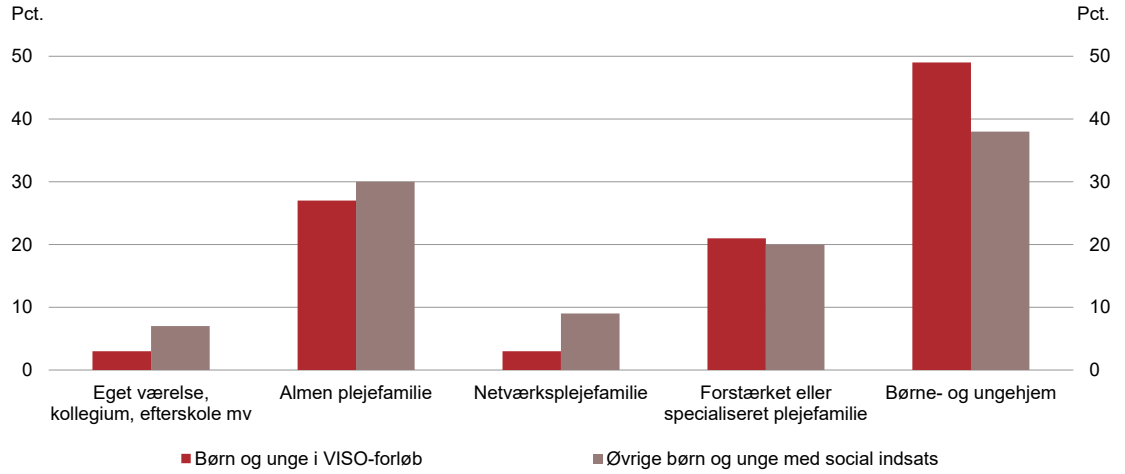
Anm.: Et barn eller ung kan have modtaget flere forskellige indsatser og ydelser i løbet af året og kan derfor optræde flere steder. Et barn eller ung kan fx i løbet af samme år have modtaget en eller flere forebyggende og støttende indsatser og derefter være blevet anbragt uden for hjemmet. Tallene summerer derfor ikke til 100 pct. på tværs af indsatser.
Kilde: Egne beregninger på data fra VIAS og Danmarks Statistiks registerdata.

Det overordnede billede af, at børn og unge i VISO-gruppen får mere omfattende støtte, går igen, når vi ser på typen af forebyggende og støttende indsatser, de får: Færre af børnene og de unge i VISO-forløb modtager en såkaldt tidligt forebyggende indsats, jf. barnets lov §30. Disse indsatser har til formål at sætte tidligt ind for at forebygge barnets eller familiens udfordringer og er således en mindre indgribende indsats end støttende indsatser. Ud af de børn og unge i VISO-forløb, der modtager en forebyggende eller støttende indsats, modtager kun 9 pct. en tidligt forebyggende indsats. I sammenligningsgruppen drejer det sig om hele 28 pct. af ud af dem, der modtager en forebyggende eller støttende indsats.

På anbringelsesområdet ses også en forskel i anbringelsesformen blandt de to grupper. Næsten halvdelen af de anbragte børn og unge i VISO-gruppen er anbragt på børne- og ungehjem, som betragtes som den mest indgribende indsats, mens det gælder for 38 pct. af de øvrige anbragte børn og unge, jf. Figur .

Figur 3

Børn og unge anbragt uden for hjemmet opdelt efter anbringelsesform og efter, om de har modtaget et VISO-forløb i året, 2024

Anm.: Børnene og de unge kan være blevet visiteret til en ny anbringelsesform i løbet af året, og de kan derfor optræde under flere af de opgjorte anbringelsesformer. Tallene summerer derfor ikke til 100 pct.
Kilde: Egne beregninger på data fra VIAS og Danmarks Statistiks registerdata.

Opdelingen af børnene og de unge efter indsatser peger igen på, at VISO i høj grad rådgiver i sager, hvor kommunerne må forventes allerede at have iværksat relativt indgribende indsatser for børnene og de unge, inden de henvender sig til VISO.

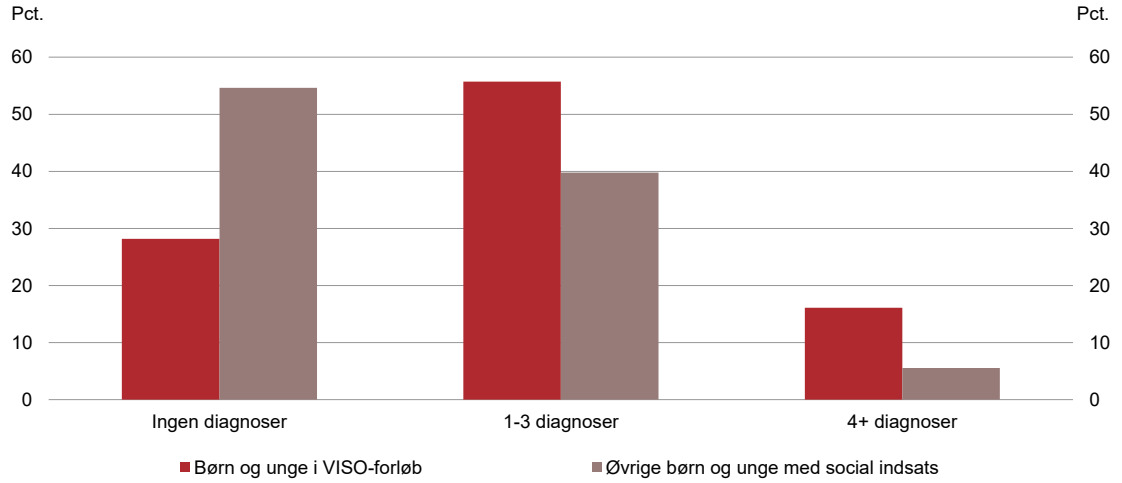
Resultaterne viser samlet set også, at det oftest er børn og unge med de største udfordringer og støttebehov, som kommer i VISO forløb. Det forventes, at jo mere udfordret barnet er, jo større gavn vil barnet potentielt have af VISO's rådgivning. Dette understreger samtidig, at VISO har betydelig specialviden, blandt andet inden for de særligt komplekse enkeltsager, og at VISO udfylder en særlig rolle på det mest specialiserede socialområde.

Flere har en diagnose og større andel med komorbiditet

Flere af børnene og de unge i VISO-gruppen har en diagnose, der kan være relateret til en funktionsnedsættelse (kognitiv, psykisk eller fysisk) og der er også en større andel, der har flere diagnoser: 72 pct. af børnene og de unge i VISO-forløb har en eller flere diagnoser, og 16 pct. har minimum fire diagnoser. De tilsvarende tal i sammenligningsgruppen er 45 pct. og 5 pct., jf. Figur .

Figur 4

Børn og unge med social indsats opdelt efter antal diagnoser og efter, om de har modtaget et VISO-forløb i året, 2024

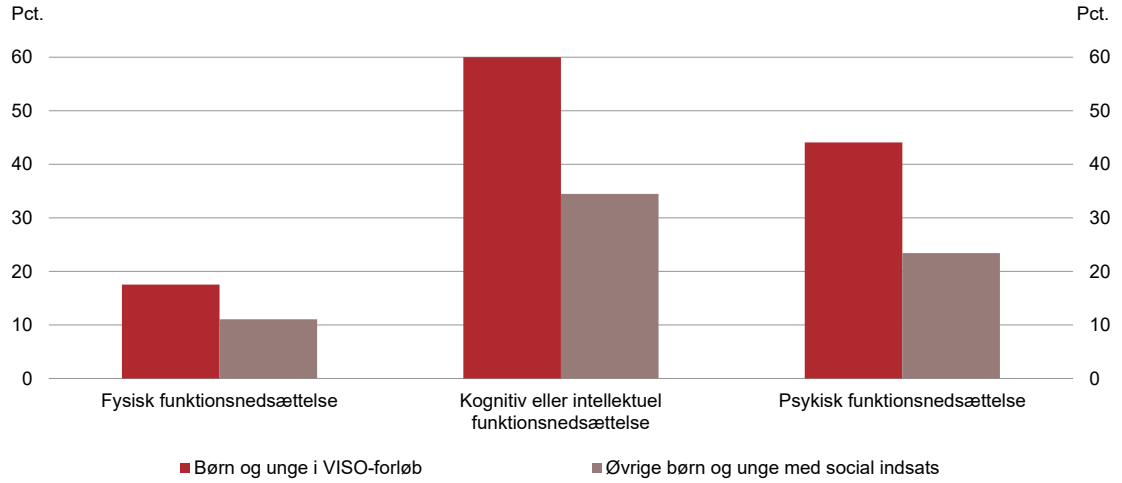

Anm.: Opgørelsen er baseret på en optælling af antal registreringer med diagnoser inden for 24 forskellige overordnede diagnosegrupper. Er personen diagnosticeret med flere specifikke diagnoser indenfor samme gruppe tæller det således kun som én diagnose i denne opgørelse. Børn og unge, der kun har modtaget diagnoser i speciallægeregi, fremgår ikke med diagnose i Landspatientregistret og indgår her under "ingen diagnoser". En nærmere beskrivelse af opgørelsesmetoden og diagnosegrupperne fremgår af afsnittet 'Sådan har vi gjort'.
Kilde: Egne beregninger på data fra VIAS og Danmarks Statistiks registerdata.

På tværs af de to grupper har hovedparten en diagnose relateret til kognitiv/intellektuel funktionsnedsættelse, og færrest en diagnose relateret til fysisk funktionsnedsættelse. Men omfanget varierer meget på tværs af de to grupper: 60 pct. af børnene og de unge i VISO-gruppen har en diagnose, der er relateret til en kognitiv/intellektuel funktionsnedsættelse, og 44 pct. har en diagnose relateret til psykisk funktionsnedsættelse. Af de øvrige børn og unge gælder det for hhv. 34 pct. og 23 pct., jf. Figur .

Figur 5

Børn og unge med social indsats opdelt efter typen af funktionsnedsættelse og efter, om de har modtaget et VISO-forløb i året 2024

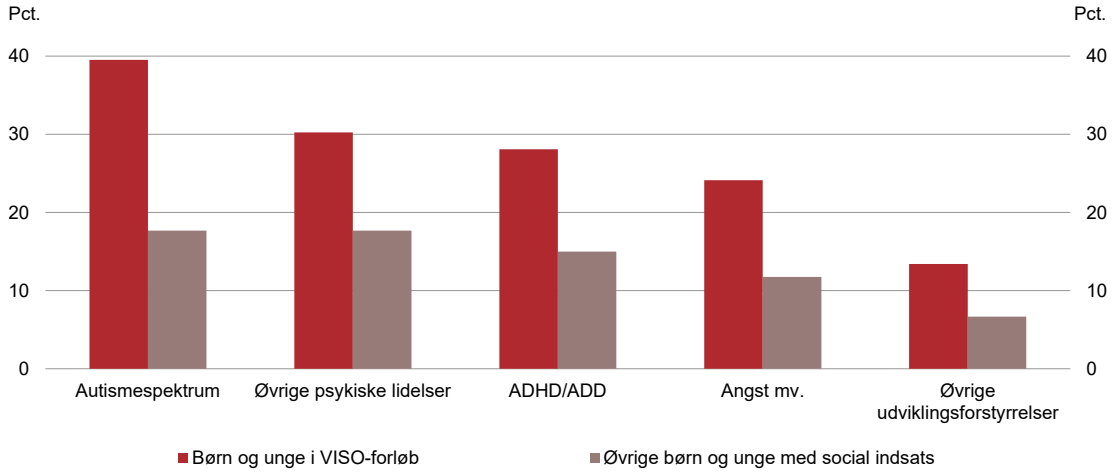

Anm.: Andelene er beregnet ud af alle børn og unge i de to grupper. Børnene og de unge kan være diagnosticeret med flere forskellige typer af diagnoser, og tallene for VISO-gruppen summerer derfor ikke til 100 pct. En nærmere beskrivelse af opgørelsesmetoden og diagnosegrupperne fremgår af afsnittet 'Sådan har vi gjort'.
Kilde: Egne beregninger på data fra VIAS og Danmarks Statistiks registerdata.

I både VISO- og sammenligningsgruppen er de mest udbredte diagnoser autismespektrum, ADHD/ADD og diagnoser som fx adfærds- og følelsesmæssige forstyrrelser, sociale funktionsforstyrrelser samt ikke nærmere specificeret psykisk lidelse (her kategoriseret samlet under "øvrige psykiske lidelser"). De forekommer dog særlig hyppigt i VISO-gruppen, hvor 40 pct. er diagnosticeret med autismespektrum, 30 pct. med en diagnose under "øvrige psykiske lidelser" og 28 pct. med ADHD/ADD. I gruppen af øvrige børn og unge drejer det sig til sammenligning om hhv. 18 pct., 15 pct. og 18 pct., jf. Figur .

Figur 6

Børn og unge med social indsats opdelt på hyppigst forekommende diagnoser, hhv. for børn og unge i VISO-forløb og øvrige børn og unge, 2024

Anm.: "Øvrige psykiske lidelser" dækker blandt andet over adfærds- og følelsesmæssige forstyrrelser, sociale funktionsforstyrrelser, samt ikke nærmere specificeret psykisk lidelse. "Angst mv." dækker blandt andet over angst, obsessiv-kompulsiv tilstand samt svære belastnings- og tilpasningsreaktioner. Børnene og de unge kan have flere samtidige diagnoser, og de kan derfor optræde flere steder.
Kilde: Egne beregninger på data fra VIAS og Danmarks Statistiks registerdata.

Diagnoser inden for autismespektret optræder ofte i kombination med en eller flere af de øvrige hyppigt forekomne diagnoser. Det gælder på tværs af de to grupper, men for en markant større andel af børnene og de unge i VISO-gruppen. Her er 15 pct. af børnene og de unge diagnosticeret med autismespektrum i kombination med hhv. en diagnose under "øvrige psykiske lidelser" og ADHD/ADD, og 14 pct. er diagnosticeret med både autismespektrum og en angstlidelse. Til sammenligning er der flest, 7 pct., i gruppen af øvrige børn og unge, der er diagnosticeret med både ADHD/ADD og en diagnose under "øvrige psykiske lidelser", mens 6 pct. har en diagnose inden for autismespektret i kombination med hhv. ADHD/ADD og en diagnose under "øvrige psykiske lidelser", jf. Tabel 1

Tabel 1

Børn og unge med social indsats opdelt efter de fem hyppigst forekommende komorbiditeter, hhv. for børn og unge i VISO-forløb og øvrige børn og unge med social indsats, 2024

	Børne og unge i VISO-forløb	Øvrige børn og unge med social indsats
Autismespektrum og øvrige psykiske lidelser	15%	6%
Autismespektrum og ADHD/ADD	15%	6%
Autismespektrum og angst mv.	14%	5%
ADHD/ADD og øvrige psykiske lidelser	14%	7%
Angst mv. og øvrige psykiske lidelser	13%	5%

Anm.: Børnene og de unge kan have flere end to samtidige diagnoser, og de kan derfor optræde flere steder.
Kilde: Egne beregninger på data fra VIAS og Danmarks Statistiks registerdata.

Forskellen på forekomsten af komorbiditet mellem de to grupper viser, at VISO i høj grad rådgiver i sager, hvor børnene og de unge har flere sammensatte problemstillinger, og hvor der er behov for en faglig specialviden for at sikre det rette forløb.

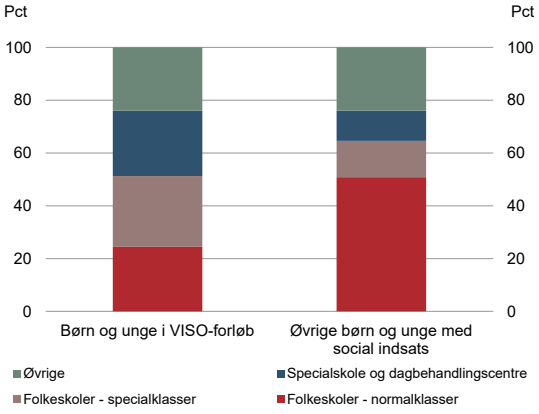
Flere modtager specialundervisning

Ser vi på skoletype, er der også en væsentlig forskel på de to grupper. Blandt børnene og de unge i VISO-gruppen, der var indskrevet i grundskolen i 2024, gik cirka en fjerdedel i en specialklasse på en almen folkeskole, og cirka en fjerdedel gik på special- eller dagbehandlingsskole. I sammenligningsgruppen var det hhv. 14 pct. og 11 pct.

Mønsteret gentager sig, når vi ser på omfanget af specialundervisning: 69 pct. af børn og unge i VISO-forløb og 32 pct. af de øvrige børn og unge får over 20 timers specialundervisning ugentligt i 2024, jf. Figur og Figur .

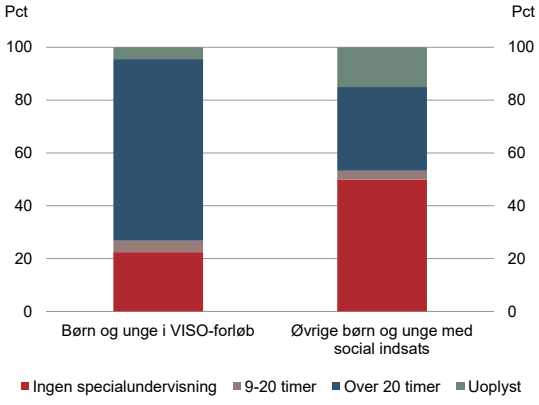
Figur 7

Børn og unge med social indsats opdelt på skoletype, hhv. for børn og unge i VISO-forløb og øvrige børn og unge, 2024

Figur 8

Børn og unge med social indsats opdelt efter antal specialundervisningstimer, hhv. for børn og unge i VISO-forløb og øvrige børn og unge, 2024

Anm.: Opgørelsen omfatter børn og unge indskrevet i grundskolen i 2024. Dette gælder for 559 af børnene og de unge i viso-forløb og 59.065 af de øvrige børn og unge med social indsats. Kommunerne skal indberette specialundervisning i almenklasse, hvis omfanget er 9 timer eller mere. Der kan derfor være nogle børn og unge, der modtager specialundervisning i mindre omfang, som er inkluderet i gruppen af børn og unge, der ikke modtager specialundervisning.
Kilde: Egne beregninger på data fra VIAS og Danmarks Statistiks registerdata.

Uanset, om vi ser på omfanget og typen af sociale indsatser, diagnoser eller skoletype, peger analysen således på, at børn og unge i VISO-forløb i højere grad end andre børn og unge, som modtager en social indsats, har samtidige udfordringer og sammensatte støttebehov, der går på tværs af velfærdsområder. At rådgive på tværs af både social-og specialundervisningsområdet er en af VISO's kerneopgaver, og resultaterne viser derfor også, at VISO i særligt høj grad er med til at hjælpe de børn og unge, som har det største behov for en sammenhængende og koordineret indsats.

Sådan har vi gjort

Analysen er udarbejdet ved at sammenligne børn og unge med aktive VISO-forløb i 2024, som modtog en eller flere sociale indsatser efter barnets lov i samme år, med børn og unge, der modtog en lignende social indsats. Gruppen, der sammenlignes med, består af alle øvrige børn og unge, som modtog en eller flere sociale indsatser efter barnets lov i form af tidligt forebyggende eller støttende indsatser, anbringelse uden for hjemmet eller handicapkompenserende indsatser i 2024, men som ikke har været i et VISO-forløb.

Afgrænsning af børn og unge i VISO-forløb

Afgrænsningen af børn og unge i VISO-forløb er foretaget med udgangspunkt i Social- og Boligstyrelsens egne interne data fra VISO's administrative system, VIAS. Vi har afgrænset til alle børn og unge med forløb, som har været aktive i løbet af 2024. Dvs. det omfatter børn og unge i forløb, der er opstartet i 2024 eller forudgående år, men som først er afsluttet i løbet af 2024 eller fortsat igangværende på tidspunktet, hvor data er trukket i VIAS (primo 2025). Børn og unge med afsluttede forløb, hvor der er registreret mindre end to fagtimer er udeladt. Afsluttede forløb på under to timer er afsluttet i visitationsfasen, dvs. inden der er ydet rådgivning i forløbet.

Opgørelserne omfatter børn og unge, som indgår i befolkningsregistreret enten primo eller ultimo 2024.

Afgrænsning af børn og unge, der modtager en social indsats efter barnets lov

Afgrænsningen af børn og unge, der modtager en social indsats efter barnets lov, er foretaget på baggrund af registrene Børn og unge anbragte forløbsregister (BUAF), Børn og unge forebyggende foranstaltninger (BUFO) og Handicapkompenserende indsatser for børn og unge (HANDICBU). Alle tre registre er baseret på indberetninger fra kommunerne til Danmarks Statistik. De omfatter en række indsatser og ydelser til børn og unge med bl.a. handicap, psykiske vanskeligheder samt socialt udsatte. Det gælder fx tidligt forebyggende eller støttende indsatser (§30, §32) og afløsning og aflastning af forældre eller andre nære pårørende (§90). For en fuld oversigt over de omfattede indsatser henvises til Danmarks Statistiks statistikdokumentation for 'Indsatser og støtte til børn og unge' og ' Handicapkompenserende indsatser til børn og unge'.

Diagnosegrupper

Opgørelsen af diagnoser er udarbejdet på baggrund af data fra Landspatientregistret. Der indgår 24 forskellige overordnede diagnosegrupper, som både kan være relateret til fysiske, psykiske eller kognitive funktionsnedsættelser. For en fuld oversigt over de forskellige diagnosegrupper henvises til dokumentationsrapporten for Den Socialøkonomiske Investeringsmodel Bilag B1. Diagnoser relateret til fysiske eller kognitive funktionsnedsættelser er baseret på kontakter til somatiske og psykiatriske sygehuse i perioden 1994-2024. Diagnoser relateret til psykiske funktionsnedsættelser er baseret på kontakter til somatiske og psykiatriske sygehuse i perioden 2020-2024. Det betyder samtidig, at der kun medtages diagnoser som er givet i sygehusvæsnet og ikke fx i speciallægeregi.

Skoletilbud og specialundervisning

Opgørelserne er baseret på data fra grundskoleregistret inkl. specialundervisning (UDSP) samt institutionsregistret (UDDINST). Opgørelserne omfatter elever, som er indskrevet i grundskolen i 2024. Skoletypen opgøres ved skoleårets begyndelse. Skoletypen er inddelt på samme opgørelsesmetode som på social.dk.